2017-2018-ci d?rs ilind?n ümumi t?hsilin tam orta t?hsil s?viyy?sind? t?mayüll??m?sinin miqyas? geni?l?nib. Ölk?nin bir s?ra ümumt?hsil m?kt?bl?rind? t?mayüll??m?nin t?tbiqi üzr? t??kilati i?l?r yekunla??b. Öt?n d?rs ilind? IX sinfi bitir?n ?agirdl?rin t?xmin?n 40 faiz? q?d?ri t?mayüllü X sinifl?rd? yeni t?dris plan? v? proqramlarla t?dris? ba?lay?blar.

T?mayüll??m?nin t?tbiqi heç d? sad? proses deyil. Burada h?r bir m?qam?, y?ni IX sinfi bitir?n ?agirdl?rin meyil-maraqlar?na gör? düzgün seçimi, pe??kar s?viyy?li pedaqoji hey?tin formala?d?r?lmas?, m?kt?bl?rd? laz?mi t?lim-t?rbiy? ??raitinin yarad?lmas?, t?hsilin m?zmununun müasir ça??r??lara uy?un optimal mü?yy?nl??dirilm?si diqq?tl? ölçülüb-biçilm?lidir. ?cbari ümumi orta t?hsil s?viyy?sind? f?nl?r üzr? z?ruri minimum bilik v? bacar?qlara yiy?l?n?n ?agirdl?r üçün tam orta t?hsilin mara?a uy?un t??kili ümumi t?hsil sistemind? yeni m?rh?l?nin ba?lan??c?d?r.

T?hsil Nazirliyinin ?öb? müdiri Ayd?n ?hm?dov "Az?rbaycan mü?llimi" q?zetin? aç?qlamas?nda bildirib ki, tam orta t?hsil s?viyy?sind? t?mayül sinifl?rin? seçil?n ?agirdl?r? maraq göst?rdikl?ri f?nn sah?l?ri - texniki, riyaziyyat-iqtisadiyyat, humanitar v? t?bi?t üzr? keyfiyy?tli bilik verilm?si, onlar?n r?qab?tqabiliyy?tli ??xsl?r kimi formala?d?r?lmas? ümd? v?zif?l?rd?n hesab olunur.

T?hsilin t?mayüll?r üzr? t??kilin? valideynl?rin d? münasib?tini ön?mli sayan A.?hm?dovun fikrinc?, gözl?nil?n n?tic?l?rin u?urlu al?nmas?nda bu amil mühüm ?h?miyy?t? malikdir: "Burada maraqlar?n v?hd?ti, y?ni h?m m?kt?bin, h?m ?agirdl?rin, h?m d? valideynl?rin mara?? üst-üst? dü??rs?, qoyulan h?d?f? çatmaq daha asan olar".

Bununla bel?, seçim prosesind? çox diqq?tli olmaq laz?md?r: "?agirdl?rin maraq göst?rdiyi sah?l?ri, istedad? il? f?rql?n?nl?ri mü?lliml?r daha obyektiv mü?yy?nl??dirir. Valideynl?rin ist?yind?n as?l? olmayaraq, meyil-mara??, istedad? olmayanlar? m?cbur?n t?mayüll??m?y? c?lb etm?k düzgün olmaz".

Bir neç? m?kt?bd?n bir sinif

A.?hm?dov h?mçinin qeyd edib ki, t?mayüllü sinifl?rin t??kilind? mü?yy?n ç?tinlikl?r d? meydana ç?x?b: "M?s?l?n, bir çox k?nd m?kt?bi var ki, bunlarda paralel sinifl?r yoxdur. H?tta bir s?ra sinifl?rd? ?agirdl?rin say? çox azd?r.

Halbuki bel? sinifl?rd? d? istedad? v? mara?? il? seçil?n ?agirdl?r var. Çal??d?q ki, mümkün oldu?u q?d?r onlar k?narda qalmas?n. Ona gör? d? bir-birin? yax?n m?saf?d? yerl???n m?kt?bl?rd?n qabiliyy?tli u?aqlar? seçm?kl? ??raiti v? maddi t?dris bazas? normal v?ziyy?td? olan m?kt?bd? t?mayüllü sinif t??kil edirik".

Lisey v? gimnaziyalarda da ?lav? t?mayüllü sinifl?r t??kil edilir

T?mayül sinifl?rin t??kilind? v? ??b?k?sinin geni?l?ndirilm?sind? nazirliyin birba?a tabeliyind?ki lisey v? gimnaziyalar?n mövcud imkanlar?ndan istifad? etm?k n?z?rd? tutulub. Bel? ki, h?min t?hsil mü?ssis?l?rind? ?vv?ld?n t?mayüllü sinifl?r olsa da, maddi-texniki baza imkan verirs?, ?lav? sinifl?rin d? aç?lmas?, bel? sinifl?rin ?hat?liliyinin artmas?na, t?mayül t??kil edilm?y?n k?nar m?kt?bl?rd?n d? u?aqlar?n orada oxumas?na imkan yarad?r. Bak?da buna o q?d?r d? ehtiyac yoxdur, lakin dig?r ??h?r v? rayonlar üçün bu, z?ruridir.

Qo?a t?mayüllü sinifl?rin t??kili ç?tinlik yaratm?r

Qeyd olundu?u kimi, t?mayüll??m?nin t??kilind? sinifl?rin paralelliyi vacib amill?rd?n say?l?r. Bel? ki, t?mayüll??m?nin h?r hans? m?kt?bd? u?urla t?tbiqi üçün orada ?n az? 3 paralel sinif olmal?d?r ki, seçim keyfiyy?tli apar?ls?n. Ancaq bu, heç d? h?mi?? mümkün olmur: "Ona gör? d? u?aqlar?n say?, meyil-maraqlar? n?z?r? al?nmaqla bir sinifd? iki t?mayülün t?tbiqi t?crüb?sind?n yararlanma?? q?rara alm???q. T?dris planlar? da bunun ?sas?nda haz?rlan?b. M?qs?d ondan ibar?tdir ki, mara?? v? h?r hans? f?nn sah?si üzr? t?lim göst?ricil?ri yüks?k olan u?aqlar k?narda qalmas?nlar".

T?mayül sinifl?rinin t?dris planlar? f?rql?nir

T?mayüll??m? t?hsilin keyfiyy?tin? ?h?miyy?tli d?r?c?d? t?sir ed?n m?s?l?dir. U?aq art?q icbari t?hsild?n ç?xaraq özünün seçdiyi v? sevdiyi istiqam?t üzr? tam orta t?hsil al?r. ?sas m?s?l? bundad?r ki, t?mayül istiqam?tl?ri üzr? t?sdiq edil?n t?dris planlar?nda f?nl?rin say? ?n?n?vi t?dris planlar?ndak? saydan xeyli art?r. Burada 9-10 f?nn ?hat? olunur. T?mayül f?nl?rin? ayr?lan saatlar da f?rqlidir.

Qeyd ed?k ki, h?r bir t?mayül istiqam?ti üzr? ayr?ca t?dris planlar? v? proqramlar? haz?rlan?b. T?dris planlar?nda h?ft?lik d?rs yükü 30 saat mü?yy?n olunub, ?lav? bir neç? saat d?rsd?nk?nar m????l?l?r? ayr?l?b. H?min ?lav? saatlar hesab?na ?agirdl?r? nitq m?d?niyy?ti v? iqtisadi m?s?l?l?r t?dris edilir. T?mayül istiqam?tind?n as?l? olmayaraq, t?dris planlar?na "Az?rbaycan tarixi", "Az?rbaycan dili", "?d?biyyat", "Fiziki t?rbiy?", "Xarici dil", "Riyaziyyat", "Ça??r??aq?d?rki haz?rl?q" f?nl?ri d? daxil edilib.

Bu, ?agirdin ümumi inki?af?, dünyagörü?ünün formala?mas? üçün vacib hesab edilir. Lakin ?sas diqq?t t?mayül f?nl?rin? verilir. Tutaq ki, adi sinifl?rd? riyaziyyata h?ft?d? 5 saat verilirs?, h?min t?mayül üzr? sinifl?rd? 8 saat ayr?l?r v? s.

A.?hm?dovun sözl?rin? gör?, T?hsil Nazirliyi t?hsilin m?zmununun t?kmill??dirilm?sin? xüsusi diqq?t yetirir: "Öt?n d?rs ilind? t?mayül sinifl?rinin proqramlar? t?krar i?l?nib t?sdiq edilmi?di. Yeni d?rs ili ?r?f?sind? proqramlara yenid?n bax?l?b v? xeyli t?kmill??dirm? i?l?ri apar?l?b. Bu d?rs ilind? t?mayüllü sinifl?r h?min proqramlar ?sas?nda d?rs keçir".

Mü?lliml?r seçilir

A.?hm?dovun fikrinc?, t?mayüllü sinifl?rd?n u?urlu n?tic?l?rin qazan?lmas?nda pe??kar s?viyy?li mü?llim kadrlar?n?n olmas? mühüm ?h?miyy?t da??y?r: "Yerli t?hsili idar?etm? orqanlar?n?n r?hb?rl?rin? göst?ri? verilib ki, t?mayül sinifl?r? m?hz nüfuzlu, savadl? mü?lliml?ri c?lb etsinl?r. El? mü?llim ola bil?r ki, onun d?rs dediyi m?kt?bd? t?mayül sinif t??kil olunmas?n. H?min mü?lliml?r? imkan daxilind? t?mayüllü sinifl?rin t??kil olundu?u m?kt?bl?rd? d?rs saat? t?klif edil?c?k".

T?mayül sinifl?ri il? yana??, adi sinifl?r d? olacaq

A.?hm?dov deyir ki, t?mayüll??m?nin kütl?viliyi o dem?k deyil ki, bu proses bütün ölk?d? t?tbiq edil?c?k. Mü?yy?n olunmu? t?l?bl?r? cavab ver? bilm?y?nl?r t?mayüllü sinifl?rl? yana?? t??kil edil?n adi sinifl?rd? t?hsilini davam etdir? bil?r: "Ham?n?n t?hsil hüququnun qorunmas? m?qs?di il? t?mayüll??m?y?n sinifl?r d? t??kil olunub. ?sas m?qs?d bundan ibar?tdir ki, t?hsilini davam etdirm?k ist?y?nl?rin ham?s? t?hsill? ?hat? olunsun".

IX sinifl?rin 35-40 faizi t?mayül sinifl?rin? q?bul edilib

A.?hm?dov t?mayüll??m? il? ba?l? apar?lan i?l?rd?n d? dan???b: “Öt?n d?rs ilinin ?vv?lind?n yerl?rd? ara?d?rmalar v? t?hlill?r apar?l?b, rayon v? ??h?rl?r üzr? h?r bir m?kt?bin imkanlar?, yol infrastrukturu, maddi-t?dris bazas?, kadr potensial? n?z?rd?n keçirilib. Könüllülük ?sas?nda ümumt?hsil m?kt?bl?rinin adi sinifl?rind?, yaxud ilk pe?? v? orta ixtisas t?hsili mü?ssis?l?rind? t?hsilini davam etdirm?k ist?y?n ?agirdl?r haqq?nda m?lumatlar toplan?b. T?hlil v? ara?d?rmalardan sonra rayon v? ??h?rl?rimizd? olan u?aq say?na gör? t??kil edil? bil?c?k sinifl?rin siyah?s? t?rtib edilib. N?z?rd? tutuldu?u kimi, bu d?rs ilind? IX sinfi bitir?n m?zunlar?n t?qrib?n 35-40 faizi t?mayül sinifl?rind? oxuyur”.

Bel?likl?, ölk?d? yenid?n s?naqdan ç?xar?lsa da, ?slind?, özünü çoxdan do?ruldan t?mayüll??m?y? böyük ümidl?r var. Azt?minatl?, repetitor haz?rl???na gücü çatmayaca??n? dü?ün?n valideynl?r bu yeniliyin t?tbiqin? h?v?sl? d?st?k verir, prosesi maraqla izl?yirl?r. N?inki valideynl?r, el?c? d? t?hsil ictimaiyy?ti bu d?rs ilind?n bütün ölk? ?razisind? t?tbiqi geni?l?ndiril?n t?mayüll??m?nin müsb?t n?tic? ver?c?yin? ?übh? etmirl?r.

"Az?rbaycan mü?llimi" q?zeti